

EN ISO 9712 ‘ye göre Personel Sertifikalandırma ve Basınçlı Kaplar Direktifine (97/23/EC, Kısım 13) Uygunluğun Sağlanması

Hazırlayan: C. Hakan Gür (Prof.Dr.)
TURK-NDT Bşk.

*Nisan 2007 ‘de kurulan, EFNDT ve ICNDT tam üyesi olan Tahribatsız Muayene Cemiyeti tarafından yayınlanan bu dokümanın amacı, tahribatsız muayene alanında çalışan, hizmet veren ve alan kişi ve kuruluşlara tahribatsız muayene personel sertifikalandırma alanında EN ISO 9712 ‘ye göre belgelendirme ve Basınçlı Kaplar Direktifine göre uygunluk onayı kurallarını aktarmaktır.
Bu dokümanın geliştirilmesi ve güncellenmesi, sektörümüzdeki uzmanların ve yetkililerin katkısına açıktır.*

Önemli not: EN ISO 9712, 2013 yılından itibaren EN 473 standardının yerini almıştır. 2013 ‘ten önce alınan EN 473 sertifikaları, geçerlilik sürelerinin sonunda EN ISO 9712 ‘ye göre yenilenmelidir.

1. Giriş

EN ISO 9712 ‘ye göre sertifikalandırma ve basınçlı kaplar direktifine göre sertifika onayı arasında kural, kapsam, uygulama ve üst kuruluş farklılıkları mevcuttur. EN ISO 9712 ‘ye göre belgelendirme için üst kuruluş Avrupa Akreditasyon İşbirliği (EA: *European Cooperation for Accreditation - <http://www.european-accreditation.org>*) ve basınçlı kaplar direktifine göre sertifika onayı için üst kuruluş Avrupa Komisyonu-Nando ‘dur. Onaylanmış kuruluşların listesine

http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=country.notifiedbody&cou_id=792

sayfasından ulaşılabilir.

EN ISO 9712 ‘ye göre personel belgelendirmesi yapan kuruluşlar EN ISO 17024 çerçevesinde TÜRKAK tarafından akredite olduklarında, verdikleri sertifikalar EA aracılığıyla uluslararası tanınırlık kazanmaktadır. Tahribatsız muayene personel sertifikalarının basınçlı kaplar direktifine uygunluk onayı yapmaya yetkili kuruluşlar ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Avrupa Komisyonuna bildirilmektedir. Örneğin Almanya’da EN ISO 9712 ‘ye göre belgelendirme yapan kuruluşlar DAKK S tarafından akredite ise, verdikleri sertifikalar EA aracılığıyla uluslararası tanınırlık kazanmaktadır. Tahribatsız muayene sertifikalarının basınçlı kaplar direktifine uygunluğunu onaylama yetkisine sahip üçüncü taraf kuruluşları ve diğer onaylanmış kuruluşlar ise ZLS (*Zentralstelle der Länder für Sicherheitstechnik*) tarafından Avrupa Komisyonuna bildirilmektedir.

2. EN ISO 9712 ‘ye göre Personel Belgelendirme

EN ISO 9712 ‘ye göre personel belgelendiren kuruluşlar (Madde 5.2.2.f – eski “EN 473 Madde 5.2.1”), EN ISO/IEC 17024 şartlarını yerine getirmelidir. Ülkemizde, personel belgelendirme kuruluşlarının denetlenmesinde ve akredite edilmesinde yetkili ulusal kurum TÜRKAK ‘tır.

Avrupa Birliği üyesi ve aday ülkelerin ulusal akreditasyon kurumları, Çok Taraflı Anlaşma (MLA) çerçevesinde üyelerinin akredite ettiği kuruluşlar tarafından verilen sertifikaların eşdeğerlik, güvenilirlik ve kabulünü sağlamaktadırlar. TÜRKAK, Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ‘nin tam üyesidir ve personel belgelendirme kuruluşlarına verdiği akreditasyon belgelerinin uluslararası tanınırlığını sağlayan çok taraflı tanıma anlaşmasını 2008’de imzalamıştır. TÜRKAK tarafından EN ISO 17024 ‘e göre akredite olan tahribatsız muayene personel sertifikalandırma kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına,

<http://www.turkak.org.tr/online/search/akredite.asp?action=search>

sayfasından ulaşılabilir.

TSE, ODTÜ Kaynak ve Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Merkezi, GEV ve UGETAM bu alanda akredite kuruluşlardır.

Almanya Akreditasyon Kurumu (*Dakks*), İngiliz Akreditasyon Kurumu (*UKAS*) ve Fransız Akreditasyon Kurumu (*COFRAC*) tarafından akredite olan Tahribatsız Muayene Personel Sertifikalandırma Kuruluşlarının isimlerine ve akreditasyon kapsamlarına

<http://www.dakks.de/node/666>

<http://www.ukas.com/CertificationBodiesSearch.asp?qt=ndt&postcode=&SUBMIT=Search>

<http://www.cofrac.fr/fr/organismes/>

sayfalarından ulaşılabilir.

Ülkemizde faaliyet gösteren yurtdışı kökenli personel belgelendirme kuruluşlarının MLA çerçevesinde uluslararası tanınırlıklarının kontrolü için

<http://www.european-accrreditation.org/mla-and-bla-signatories#5>

sayfası ve güncel EA-01/08 dokümanı takip edilmelidir.

Ulusal Akreditasyon Kurumları üst kuruluş tarafından düzenli olarak denetlenmekte ve gerektiğinde uluslararası tanınırlıkları askıya alınabilmekte veya iptal edilebilmektedir.

3. Basınçlı Ekipmanlar Direktifine göre Tahribatsız Muayene Personelinin Belge Onayı

Basınçlı Ekipmanlar Direktifinin tahribatsız muayene ile ilgili bölümleri şunlardır:

- Madde 14, Paragraf 1: İlgili Bakanlık, yönetmeliğin Ek-I 3.2.2 ve 3.1.3 maddelerinde belirtilen görevleri yerine getirmek amacı ile Onaylanan Üçüncü Taraf Kuruluşlarını (*RTPO: Recognized Third Party Organization*) ve görev kapsamlarını Komisyona ve AB üyesi ülkelere bildirir.
- Ek I, Paragraf 3.1.3: Basınçlı ekipman ve donanımlar için sabit birleştirmelerin tahribatsız testleri uygun nitelikteki personel tarafından yapılmalıdır. Risk kategorisi III ve IV olan basınçlı ekipman için personel, RTPO tarafından onaylanmalıdır.

Bu direktife göre tahribatsız muayene personeli belgelendirmesi için üç seçenek vardır:

- A: RTPO aynı zamanda EN ISO 9712 Madde 5.2.2.f 'e göre EN ISO 17024 'ün şartlarını sağlayan bir belgelendirme kuruluşu ise, EN ISO 9712 'ye göre verdiği belgeler için ek işlem gerekmez. Sadece belgede PED 97/23/EC Ek-I, Madde 3.1.3 ve EN ISO 9712 'ye uygunluk yazılı olmalıdır.
- B: RTPO olmayan ancak EN ISO 9712 ve EN ISO 17024 'ün şartlarını sağlayan bir belgelendirme kuruluşu tarafından verilmiş olan sertifikalar, bir RTPO tarafından onaylanabilir.
- C: EN ISO 9712 dışındaki standartlara göre verilen belgeler, bir RTPO tarafından uygunluk değerlendirmesini ve yazılı onayı gerektirir. Belge onayı için aday, EN ISO 9712 'ye uygun bir sınavda ve basınçlı ekipmanın sabit birleşmeleri için hazırlanan muayene talimatına göre en az bir pratik sınavda başarılı olmalıdır.

Basınçlı Ekipmanlar Direktifi Ek. 1 3.1.3. çerçevesinde Kategori III ve IV 'teki ekipmanların sabit bağlantıları ile ilgili tahribatsız muayene personelinin belgelerini onaylama yetkisine sahip üçüncü taraf kuruluşları (*RTPO*)

<http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=notifiedbody.main>

sayfasından 97/23/EC kapsamında tahribatsız muayene personel belge onayının (*Approval of non-destructive testing personnel*) olup olmadığı kontrol edilmelidir.